

MANDATFÖRDELNINGEN

VID 1952 ÅRS RIKSDAGSMANNAVAL

Av professor C.-E. QUENSEL, Lund

RESULTATET från 1952 års andrakammarval föreligger nu och har föranlett skilda kommentarer beträffande valdeltagandet och förskjutningarna mellan partierna sedan föregående val. I hela sin utsträckning kunna dessa frågor icke mera ingående behandlas, förrän en mera utförlig bearbetning av röstdeltagandet efter yrke och ålder föreligger (såsom fallet varit vid senaste allmänna val).

Dock kan sägas att de senaste årens valsiffror måste tolkas så att det nu finnes ett icke obetydligt antal röstberättigade, som icke ha alltid oföränderliga politiska åsikter utan som rösta på olika partier eller avstå från att rösta alltefter dagens olika problem och de styrandes behandling av dem. En i detta sammanhang anmärkningsvärd tendens i årets siffror är den, att antalet poströster icke längre ökat utan underskridit föregående siffror med närmare 10 %, och att förändringen i antalet poströster för partierna avviker från ändringarna i partiernas totala röstetal, vilket framgår av nedanstående siffror.

Förändring från 1948 till 1952 (i % av 1948 års siffror):

	Samtliga röster	Poströster
Högern	+ 12,5 %	+ 11,0 %
Bondeförbundet.....	— 18,4 %	— 31,6 %
Folkpartiet.....	+ 5,4 %	— 12,6 %
Socialdemokraterna.....	— 2,8 %	— 16,3 %
Kommunisterna.....	— 31,7 %	— 52,2 %
Samtliga	— 2,5 %	— 9,8 %

För alla partier utom högern ha poströsternas antal sjunkit och detta kraftigare än totalantalet röster. Hur detta skall tolkas är vanskligt. Poströstande tillhöra de högre samhällsklasserna i högre grad än övriga röstande och torde med hänsyn till det större be-

Mandatfördelningen

sväret vara mera politiskt intresserade. Då man näppeligen kan räkna med att antalet potentiella poströstande minskat, måste dessa i större utsträckning underlåtit att rösta.

Årets val har intresse däri att ett nytt fördelningssystem av mandaten mellan partierna tillämpades, vilket har angivits som ett provisorium. Det ligger något oegentligt i att ett system be-tecknas som provisoriskt, till dess nya erfarenheter vunnits, efter-som principiella teoretiska principer borde vara utslagsgivande, vilka icke böra ändras med hänsyn till ändrade styrkerelationer emellan partierna. Med utgångspunkt från det använda systemets provisoriska karaktär böra givetvis också siffrorna närmare ana-lyseras och därvid icke endast i avseende på resultatet för rikets i dess helhet utan även mera detaljerat för valkretsar av varie-rande storleksgrupper.

Av nedanstående tablå framgår det sammanlagda röstetalet och antalet erhållna mandat för varje parti m. m.

	Total- antal röster	Antal mandat	Antal röster per erhållet mandat		Antal mandat enligt pro- portionell fördelning
			1952	1948	
Högern	538 500	31	17 400	20 800	32,76 (33)
Bondeförbundet.....	405 900	25	16 200	16 000	24,69 (25)
Folkpartiet	929 800	59	15 800	15 500	56,57 (56)
Socialdemokraterna.....	1 739 200	110	15 800	16 000	105,80 (106)
Kommunisterna.....	167 300	5	33 500	30 600	10,17 (10)

Ett mandat kostade sålunda i genomsnitt 16 400 röster. Kommu-nisterna ha erhållit sina fem mandat för det dubbla, medan folk-partiet erhållit sina billigast. I ovanstående tablå angives också det mandatantal, som varje parti borde erhållit, om hela riket varit en valkrets och samtliga 230 mandat fördelats efter rikssiffrorna.

Vid den beräkningen utgår man från det antagandet, att en röst är likvärd var den än avgivits oavsett valkrets. Men mandaten fördelas på de skilda valkretsarna efter deras *totala folkmängd* den 1 januari valåret, ej efter antalet verkligen röstande. Eftersom proportionen röstberättigade och totalbefolkning varierar samt röstdeltagandet varierar avsevärt mellan valkretsarna, skulle man-datfördelningen mellan valkretsarna blivit något förändrad, om man utgått från siffran röstande.

I de tre stadskretsarna kommer på 100 röstande en folkmängd av 174 personer, medan däremot t. ex. i Norrbottens län med dess barnrikedom och låga valdeltagande kommer 222 personer per 100

röstande. Eftersom mandatfördelningen sker efter totalbefolkningen, erhåller indirekt varje röst i en valkrets en vikt svarande mot relationen totalbefolkning/antal röstande. Detta är bl. a. en bidragande orsak till att bondeförbundet år efter år köpt sina mandat billigare än högern. Frånräknas de tre stadskretsarna skulle bondeförbundet köpt sina mandat för 16 200 röster per styck, medan högerns siffror för motsvarande valkretsar är 17 000 och i stadskretsarna 18 400.

Om mandaten skulle fördelas efter antalet röstande, skulle Stockholms stad haft ytterligare två mandat och Östergötlands län, Fyrstadskretsen, Malmöhus län och Älvsborgs läns södra valkrets haft ytterligare ett mandat (allesammans tätbefolkade valkretsar). Inom vardera av Kalmar län, Blekinge län, Göteborgs och Bohus län samt Kopparbergs, Jämtlands och Norrbottens län skulle mandatantalet reducerats med ett mandat.

Detta utsäges blott för att pointera att rösterna inom skilda valkretsar icke kunna direkt adderas till rikssiffror och att denna omständighet eventuellt bör beaktas vid diskussionen om riksmandat och utjämning mellan valkretsarna.

Då olika mandatfördelningssystem här behandlas sker det med utgångspunkt från den förutsättningen, att mandaten skola fördelas inom valkretsarna var för sig.

Hittillsvarande fördelningssystem har varit d'Hondts regel. Fördelningen sker därvid genom bildandet av en serie jämförelsetal, för vilka partiernas röstsiffra varit utgångspunkten. Det parti, som haft högsta röstetalet, tilldelas det första mandatet. Vid utdelningen av nästa mandat har detta partis jämförelsetal reducerats genom division med 2 och följande jämförelsetal ha varit röstsiffrorna dividerade med antalet redan erhållna mandat ökat med 1.

1951 års valsättsutredning föreslog efter att ha redovisat olika fördelningsmetoder och deras resultat beträffande den totala mandatfördelningen i riket att den s. k. uddatalsregeln borde tillämpas. Härvid bildas de successiva jämförelsetalen genom att dividera röstsiffrorna med dubbla antalet erhållna mandat ökat med 1. Därjämte föreslogs en viss spärr för erhållandet av det första mandatet, i det att inget mandat borde tilldelas ett parti med lägre röstsiffra än 60 % av den s. k. valkvoten. Detta förslag med en skärpning av spärrregeln blev sedan lagt till grund för det provisoriska systemet vid 1952 års val.

Spärrregeln blev därvid den, att jämförelsesiffran skulle erhållas

efter division med 1,4, medan övriga skulle erhållas efter division med 3, 5, 7 etc.

För att åskådliggöra innebörden av olika fördelningsregler, synes det vara lämpligast att utgå från en annan metod, nämligen valkvotsmetoden med högsta överskottstal, som i Sverige tillämpas vid fördelningen av mandaten mellan olika valkretsar.

Härvid bildas för valkretsen först den s. k. valkvoten, som är antalet avgivna godkända röster dividerat med antalet riksdagsmandat för valkretsen. De enskilda partiernas röstsiffror uttryckas sedan som ett heltal gånger valkvoten plus en överskjutande rest, överskottstalet. Man kan också säga, att partiets röstsiffra kan uttryckas i valkvoten genom ett heltal k och ett bråktal d . Ett parti erhåller enligt detta system först lika många mandat, som svara mot dess heltal. Försåvitt icke det osannolika inträffar, att varje partis röstsiffra är ett heltal gånger valkvoten, uppgår givetvis icke summan av dessa heltal till samma siffra som antalet tillgängliga mandat. Överskjutande antal mandat tilldelas därefter partierna alltefter högsta överskottssiffror. Ett parti erhåller alltid k eller $k + 1$ mandat. Metoden innebär en avrundning uppåt eller nedåt, så att de högsta bråktalen höjas till 1 och de lägsta bråktalen sänkas till noll. I regel innebär det att bråktal över 0,5 tilldelas mandat, medan bråktal under 0,5 icke tilldelas mandat. Om i samtliga valkretsar varje parti har ungefär lika många bråktal över 0,5 som under 0,5 blir antalet höjningar i regel lika med bråktalens summor och partiets erhållna mandat komma inom smärre felgränser att överensstämma med summan av partiets heltal och bråk.

I bifogade tabell 1 återgivas för varje valkrets partiernas 1952 års röstsiffror uttryckta i heltal och bråkdelar. Länen ha därvid ordnats efter storleksordning. De summerade talen avvika något från de i föregående tablå avgivna talen.

Varje rimligt proportionellt valsysteem innebär, att ett parti alltid erhåller minst så många mandat, som heltalet angiver, och olika fördelningssystem skilja sig sedan endast beträffande sättet för fördelningen av antalet överskottsmandat. Härvid inverka bråktalen på olika sätt i kombination med härtill hörande heltal.

Eftersom samtliga mandat icke fördelas efter heltalsregeln, har ofta ett system med utgångspunkt från reducerad valkvot föreslagits. Om man reducerar valkvoten så mycket, att efter verkställd division i varje partis röstsiffror summan av de därvid erhållna heltalen blir lika med valkretsens tillgängliga mandat, er-

hålles samma mandatfördelning som enligt d'Hondts regel. Det därvid erhållna heltalet blir givetvis aldrig mindre än det heltal, som erhålles enligt valkvotsmetoden, stundom en enhet högre och vid starkt avvikande proportion mellan partierna stundom ytterligare än högre.

Om man generellt uttrycker varje partis röstsiffra som följer v ($k_i + d_i$) ligga enligt valkvotsmetoden talen d_i ordnade efter deras storleksordning till grund för fördelningen av överskottsmandaten (d. v. s. de som icke svara mot heltalen). Ju större heltalet är, desto större chans har partiet till ett eller två av överskottsmandaten. Vid d'Hondts regel skrives jämförelsetalet, sedan partiet erhållit det antal mandat, som svarar mot heltalet, som följer

$$v \left[1 - \frac{1 - \delta_i}{k_i + 1} \right]$$

och nästa jämförelsetal blir

$$v \left[1 - \frac{2 - d_i}{k_i + 2} \right]$$

Uddatalsmetoden resulterar i jämförelsetal sedan partiet erhållit sina heltalsmandat.

$$v \left[\frac{1}{2} + \frac{d_i - \frac{1}{2}}{2k_i + 1} \right]$$

Härav följer att bråkdelar över 0,5 alltid ha företräde framför bråkdelar under 0,5, men i övrigt blir rangordningen även nu beroende på heltalet. Om två partier ha samma bråkdelar, som ligga på båda över 0,5, går det mindre partiet före, men om bråkdelarna ligga under 0,5, går det större partiet före.

Valkvotsmetoden leder till vissa stötande disproportioner mellan å ena sidan partiets röstsiffror, å andra sidan deras erhållna mandat, särskilt om det föreligger många små partier. Om summan av heltalen blott understiger antalet tillgängliga mandat med 1 och de överskjutande bråkdelarna för fem partier därför röra sig om 0,20 till 0,25 enheter kan det hända, att ett parti med en siffra svarande mot 0,25 enheter av valkvoten får *ett* mandat, medan ett parti med 1,24 gånger valkvoten d. v. s. i det närmaste fem gånger så många röster erhåller också blott ett mandat. Uddatalsregeln avlägsnar sådana disproportioner i det att storleksrelationen mel-

lan två partiers röstsiffror, som vardera fått ett mandat, aldrig kan vara större än 3 : 1.

Uddatalsmetoden och valkvotsmetoden giver i flertalet fall överensstämmande resultat med små divergenser, som oftast äro rent tillfälligt betonade, och vid ett större antal val icke i längden gynnar det ena eller det andra partiet.

I verkligheten kommer enligt såväl uddatalsregeln som valkvotsmetoden endast i undantagsfall enligt nuvarande svenska förhållande ett parti med mindre röstsiffra än 0,5 gånger valkvoten att erhålla ett mandat. Den lägsta siffra vid vilken ett parti kan börja konkurrera om ett mandat utgör omkring $100/2r$ % (där r är antalet mandat i valkretsen). Frånsett Gotlands län utgör antalet mandat i en valkrets lägst 5 och i dessa valkretsar blir den erforderliga siffran för det första mandatet omkring 10 %. I en valkrets med 8 mandat blir siffran något mer än 6 %. Exakta värden kunna icke angivas, då värdet beror jämväl av andra partiers röstsiffror och överskottstal.

För att ett parti skall i en femmandats-valkrets börja konkurrera om ytterligare ett mandat, måste röstsiffran uppgå till omkring 30 %. Ett parti med en röstsiffra av omkring 20 % är sålunda tämligen okänsligt för smärre fluktuationer i valdeltagandet.

Vid d'Hondts regel ligger den erforderliga röstprocenten för första mandatet i närheten av siffran $100: r + \frac{k}{2}$, där r är antalet mandat och k antalet partier. Då i de små valkretsarna kommunistpartiet är obetydligt, ligger erforderlig röstsiffra därför omkring $100/7$ d. v. s. 14 % och dubbla denna siffra erfordras för att partiet skall där kunna konkurrera om ytterligare ett mandat.

Som jämförelse må nämnas, att vid de tre senaste riksdagsmannavalen har i de sex minsta valkretsarna (frånsett Gotlands län) röstfördelningen varit

	1944	1946	1952
Högern	18,0 %	14,5 %	16,7 %
Bondeförbundet.....	21,6	19,0	17,1
Folkpartiet.....	9,8	18,3	19,9
Socialdemokraterna	43,8	44,4	43,7
Kommunisterna.....	6,8	3,8	2,5

varvid dock vissa icke obetydliga fluktuationer mellan de skilda valkretsarna förekommit.

Valsättsutredningen förordade en spärr så beskaffad, att ett parti

skulle erhållit minst 60 % av valkvoten för att ifrågakomma till mandat. Man kan dock ifrågasätta det lämpliga i en spärregel, som bygger på en godtyckligt fastställd siffra.

Riksdagen antog uddatalsregeln men skärpte indirekt spärregeln genom att fastställa, att första jämförelsetalet skulle vara partiets röstsiffra dividerat med 1,4. För partiet, som icke uppnått valkvotens storlek, kan det första jämförelsetalet skrivas som följer

$$v \left[\frac{1}{2} + \frac{d_i - 0,7}{1,4} \right] \text{ i stället för } v \left[\frac{1}{2} + \frac{d_i - 0,5}{1} \right]$$

Först vid en siffra av 0,7 gånger valkvoten blir sålunda ett parti konkurrensdugligt. I debatten nämndes även andra kvoter (t. ex. talet 1,25) som spärrfaktor.

Inverkan av denna spärr skärptes genom kartellförbudet. För små valkretsar med fem mandat innebär spärregeln att undre gränsen för första mandatet blir c:a 14 procent eller ungefär densamma som enligt d'Hondts regel. I en åttamandats-valkrets skulle uddatalsregeln innebära en undre gräns av något mer än 6 %, d'Hondts regel något över 9 %, medan spärregeln resulterar i närmare 9 %.

Motivet för spärregeln har väl varit det, att man vill försvåra ny partibildning samt motverka valtaktiska uppdelningar. Om i en valkrets ett parti tidigare haft en röstsiffra motsvarande 1,35 mandat och det bedömes utsiktslöst att röstsiffran ökas till 1,5 gånger valkvoten skulle detta parti efter någon viss princip kunna dela sig i två partier med en siffra av resp. 0,70 och 0,65 gånger valkvoten och härigenom erhålla ytterligare ett mandat. Risker finnes teoretiskt men torde i praktiken vara ogenomförbar. Även om en gallupundersökning i valkretsen kunde genomföras tillräckligt noggrant för att visa möjligheten härav, måste förberedelser göras två à tre månader före valet och mellantidens händelser kunna vända alla kalkyler upp och ned.

Hur skulle olika fördelningssystem ha verkat vid innevarande års röstsiffror? Den riktigaste fördelningen skulle vara högern 33 mandat, bondeförbundet 25, folkpartiet 56, socialdemokraterna 106 och kommunisterna 10. Borträknas emellertid kommunisternas röstsiffror i samtliga valkretsar, där de enligt tabell 1 icke erhållit ett röstetal motsvarande 0,5 gånger valkvoten, skulle de blott varit berättigade till 7 mandat. Efter korrektion härför skulle ställ-

Mandatfördelningen

Tabell 1. Partiernas röstsiffror i heltal och bråkdelar av valkvoten inom varje valkrets.

Valkrets	Antal mandat	P a r t i				
		H	Bf	Fp	Sd	K
Gotlands län	3	0,48	0,87	0,57	1,08	0,00
Uppsala län	5	0,69	0,64	1,16	2,41	0,10
Kronobergs län	5	0,92	1,11	0,81	1,99	0,16
Blekinge län	5	0,61	0,52	1,42	2,31	0,14
Hallands län	5	0,69	1,37	0,91	1,93	0,10
Älvsborgs södra	5	1,25	0,71	0,89	1,99	0,14
Jämtlands län	5	0,78	0,70	0,81	2,60	0,12
Älvsborgs norra	6	0,72	0,97	1,68	2,48	0,14
Södermanlands län	7	0,66	0,75	1,63	3,85	0,11
Göteborgs och Bohus län	7	0,92	0,80	2,24	2,80	0,24
Västmanlands län	7	0,56	0,81	1,44	3,93	0,26
Västerbottens län	7	0,83	0,83	1,98	3,22	0,14
Kalmar län	8	1,64	1,54	1,07	3,57	0,19
Kristianstads län	8	1,16	1,44	1,95	3,37	0,08
Malmöhus län	8	0,98	1,59	1,42	3,98	0,04
Skaraborgs län	8	1,26	1,56	2,16	2,87	0,15
Örebro län	8	0,77	0,69	1,99	4,21	0,34
Norrbottnens län	8	0,97	0,70	0,95	4,00	1,38
Jönköpings län	9	1,28	1,49	2,35	3,69	0,19
Värmlands län	9	1,08	0,92	1,80	4,70	0,50
Kopparbergs län	9	0,90	1,08	2,03	4,66	0,33
Gävleborgs län	9	0,68	1,01	1,75	4,85	0,71
Västernorrlands län	9	0,74	1,11	1,70	4,83	0,62
Östergötlands län	11	1,72	1,15	2,05	5,74	0,34
Fyrstadskretsen	11	2,68	0,04	2,12	5,93	0,24
Stockholms län	12	1,87	0,64	3,56	5,33	0,60
Göteborgs stad	12	1,30	0,02	4,91	4,30	1,34
Stockholms stad	24	4,37	0,05	8,71	9,32	1,55
Summa	230	32,51	25,11	56,06	105,94	10,25

ningen vara högern 33 mandat, bondeförbundet 25, folkpartiet 57 och socialdemokraterna 108.

I bifogade tabell 2 anges för varje valkrets antalet mandat för varje parti för vilka ingen skillnad uppkommer. I åtskilliga valkretsar leda samtliga här betraktade system till samma resultat.

Tabell 2. Antal mandat, som äro gemensamma för alla metoder.

Valkrets	Antal mandat	Antal mandat, som äro gemensamma enligt alla metoder					
		H	Bf	Fp	Sd	K	S:a
Gotlands	3		1	1	1		3
Uppsala	5	1		1	2		4
Kronobergs	5	1	1	1	2		5
Blekinge	5			1	2		3
Hallands	5	1	1	1	2		5
Älvsborgs s:a	5	1	1	1	2		5
Jämtlands	5	1		1	2		4
Älvsborgs n:a	6		1	2	2		5
Södermanlands	7			1	4		5
Göteborgs o. Bohus	7	1	1	2	3		7
Västmanlands	7		1	1	4		6
Västerbottens	7	1	1	2	3		7
Kalmar	8	2	1	1	3		7
Kristianstads	8	1	1	2	3		7
Malmöhus	8	1	1	1	4		7
Skaraborgs	8	1	2	2	3		8
Örebro	8	1		2	4		7
Norrbottnens	8	1		1	4	1	7
Jönköpings	9	1	1	2	4		8
Värmlands	9	1	1	2	5		9
Kopparbergs	9	1	1	2	5		9
Gävleborgs	9		1	2	4		7
Västernorrlands	9		1	2	4		7
Östergötlands	11	2	1	2	6		11
Fyrstadskretsen	11	3		2	6		11
Göteborgs stad	12	1		5	4	1	11
Stockholms län	12	2		3	5		10
Stockholms stad	24	4		9	9	1	23
Summa	230	29	19	55	102	3	208

En övergång från valkvotsmetoden till uddatalsregeln leder till följande resultat:

Ett mandat går från socialdemokraterna till bondeförbundet och ett i motsatt riktning. Ett mandat går från socialdemokraterna till kommunisterna och ett i motsatt riktning, medan slutligen ett mandat går från socialdemokraterna till högern. Samtliga dessa förändringar kunna anses vara av oregelbunden karaktär.

Uddatalsregeln i kombination med spärregeln, varvid första divisionen är 1,2, leder till något större ändringar. Högern mister i

Mandatfördelningen

Tabell 3. Fördelningen av omdiskuterade mandat enligt olika metoder.

Valkrets	Valkvotsmetoden	Uddatalsmetoden	Uddatalsmetoden med spärrfaktor		d'Hondts regel
			1,2	1,4	
Uppsala	Bf	Bf	Bf	Sd	Sd
Blekinge	H, Bf	H, Bf	H, Fp	Fp, Sd	Fp, Sd
Jämtlands	Bf	Bf	Bf	Sd	Sd
Älvsborgs n:a	H	H	H	H	Sd
Södermanlands	H, Bf	H, Bf	H, Bf	Bf, Fp	Fp, Sd
Västmanlands	H	H	Fp	Fp	Sd
Kalmar	Sd	Bf	Bf	Bf	Sd
Kristianstads	Bf	Sd	Sd	Sd	Sd
Malmöhus	Bf	Bf	Bf	Bf	Sd
Örebro	Bf	Bf	Bf	Bf	Sd
Norrbottnens	Bf	Bf	Bf	Bf	Sd
Jönköpings	Bf	Bf	Bf	Bf	Sd
Gävleborgs	Sd, K	K, H	K, H	K, Sd	Sd, Sd
Västernorrlands	Sd, H	H, K	H, Sd	H, Sd	Sd, Sd
Göteborgs stad	K	Sd	Sd	Sd	Sd
Stockholms län	Bf, K	Bf, K	Bf, Fp	Fp, Sd	Fp, Sd
Stockholms stad	K	K	K	K	Sd
Högern	5	6	5	2	1
Bondeförbundet	10	10	9	6	0
Folkpartiet	0	0	3	4	3
Socialdemokraterna	3	2	3	8	18
Kommunisterna	4	4	2	2	0
Summa	22	22	22	22	22

detta fall ett mandat till folkpartiet, bondeförbundet likaledes ett till folkpartiet och kommunisterna två mandat till resp. folkpartiet och socialdemokraterna. Förändringarna gå här alltid från de små till de större partierna.

Om spärrfaktorn ändras till nu gällande 1,4 förlorar högern tre mandat, varav ett till folkpartiet och två till socialdemokraterna. Bondeförbundet förlorar likaledes tre, samtliga till socialdemokraterna.

Hade slutligen den gamla d'Hondts regel tillämpats utan någon kartell, skulle högern ha förlorat ytterligare ett mandat, bondeförbundet sex mandat, folkpartiet 1 mandat och kommunisterna 2 och den vinnande parten skulle alltid varit det största partiet.

Då leder uddatalsregeln eller valkvotsmetoden till obetydlig över-

representation för högern och starkare för bondeförbundet. Denna överrepresentation framträder mest i de mindre valkretsarna med högst 8 mandat och sammanhänger med den omständigheten att uddatalsregeln med spärrtalet 1,2 förhindrar mandatutdelning. När andelen är mellan 0,60—0,69 gånger valkvoten reducerar spärrfaktorn utdelningen avsevärt. När andelen uppgår till 0,70—0,99 gånger valkvoten betyder spärregeln praktiskt taget ingenting.

Införandet av spärregeln leder till minskning för kommunisterna samt för högern och bondeförbundet. Införandet av spärregeln har enligt tabell 2 och 3 givit de bästa resultaten och av allt att döma synes det som om en spärregel mellan 1,2 och 1,4 givit det bästa resultatet i förhållande till dagens situation.

I nedanstående tabell gives en bild av de skilda systemens verkningar för de fall där röstsiffran icke överstigit valkvoten.

Röstsiffran i bråktal av valkvoten	Antal fall där bråktalet uppgått till bredvidstående siffra					Antal resulterande man- dat enligt olika system					
	H	Bf	Fp	Sd	K	Summa	V.	U.	U. 1,2	U. 1,4	H
—0,49	1	3			22	26	0	0	0	0	0
0,50—0,59	1	1	1		1	4	3	3	0	0	0
0,60—0,69	5	3			2	10	8	10	8	3	2
0,70—0,79	4	4			1	9	9	9	9	8	2
0,80—0,99	6	6	5			17	17	17	17	17	17

Bondeförbundets tre fall av röstsiffror under 0,49 hänföra sig till stadsvalkretsarna. Högerns fall av kvotsiffra under 0,49 hänför sig till Gotlands län.

I intet fall där andelen är under 50 % av valkvoten har ett parti erhållit mandat. Vid en röstsiffra mellan 0,50 och 0,59 gånger valkvoten erhålla partierna mandat i tre fall av fyra enligt valkvotsmetoden.

Det som kännetecknar årets val är närmast, att högerns andel ökat något och bondeförbundets andel minskat något sedan sist. Skulle så icke ha skett, skulle spärregeln för högern ha varit av mycket katastrofal verkan. Genom röstökningen innevarande år kom högern till stor del ur den farozon, där spärregeln hade betydelse, medan bondeförbundet kom in i denna zon.